

“Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται και παραμένουν ελεύθεροι και έχουν ίσα δικαιώματα”.

Αυτά ορίζει το πρώτο άρθρο της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Πολίτη που ψηφίστηκε στις 20-26 Αυγούστου το 1799 από τη Γαλλική Συντακτική Συνέλευση, ένα μήνα μετά την έναρξη της Γαλλικής Επανάστασης.

Για να αναγνωριστούν στην πράξη οι κατά καιρούς διακηρύξεις περί “Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Βασικών Ελευθεριών” χρειάστηκαν να γίνουν επαναστάσεις, πόλεμοι και αιματεροί λαϊκοί αγώνες.

Παρακάτω σημειώνω μερικούς σημαντικούς ιστορικούς σταθμούς που σημάδεψαν το κίνημα των “Δικαιωμάτων και Ελευθεριών του Ανθρώπου”.

Στον 13ο αιώνα στην Αγγλία μια εξέγερση απ’ τους Ευγενείς και τους κληρικούς - επανάσταση των Βαρόνων - οι Άγγλοι τιτλούχοι, κατόρθωσαν να αποσπάσουν από τον Βασιλιά τους τον Ιωάννη τον Ακτήμωνα (1189-1216), ορισμένα δικαιώματα σε μια εποχή που οι Βασιλιάδες κυβερνούσαν (ελέω Θεού ή θείω δικαίω) και κανείς δεν είχε το δικαίωμα να αμφισβητήσει την εξουσία τους ή να παρακούσει διαταγές που έρχονταν από ψηλά, αφού τότε η υποταγή ήταν η μεγαλύτερη αρετή.

Στα 1359 ο επίσκοπος Γενεύης (Αντεμάρ Φάμπρι) συγκρότησε και διακήρυξε με τη “Συνθήκη της Γενεύης” όσα δικαιώματα μέχρι τότε είχαν παραχωρηθεί στους πολίτες. Στο τελευταίο άρθρο της Συνθήκης τονιζόταν ότι “κάθε πολίτης διατηρεί τα δικαιώματά του, τις ελευθερίες του και τα έθιμά του, τα οποία κανείς δεν έχει δικαίωμα να τα θίξει ή να τα παρεμποδίσει”.

Στα 1628 η Αγγλική Βουλή διακήρυξε νέες διατάξεις Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Με τη Νέα διακήρυξη, το Αγγλικό Κοινοβούλιο αμφισβητούσε απ’ το Βασιλιά Κάρολο Α’ να αυτοπροσδιορίζεται “απόλυτος Μονάρχης” και να φυλακίζει ανθρώπους χωρίς δικαστικές αποφάσεις. Όμως ο Βασιλιάς Κάρολος Α’ διαφώνησε με τις διακηρύξεις του Αγγλικού Κοινοβουλίου και το διέλυσε. Οι ενέργειες αυτές του βασιλιά οδήγησαν την Αγγλία σε εικαετή πόλεμο - μακρά τυραννία - με αποτέλεσμα να πιαστεί ο Βασιλιάς Κάρολος Α’ να παραπεμφθεί σε δίκη και να καταδικαστεί σε θάνατο, ως τύραννος, προδότης, δολοφόνος και εχθρός της Αγγλίας. Στα 1648 διατάχθηκε η αποκεφάλισή του.

Στα 1688 πάλι στην Αγγλία πραγματοποιείται απ’ την Αγγλική Βουλή νέα διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου με την λεγόμενη “ένδοξη επανάσταση” όπου μεταξύ άλλων χαρακτηρίστηκε τυραννική η διακυβέρνηση της Βασιλικής Εξουσίας. Η διακήρυξη απέρριπτε τα δήθεν δικαιώματα του βασιλιά Ιακώβου Β’ να αναστέλλει νόμους χωρίς την συγκατάθεση της Βουλής και να είναι υπεράνω αυτών όπως το επιθυμούσε. Αυτή η έντονη αντιπαράθεση του Βασιλιά Ιακώβου Β’ και του Αγγλικού Κοινοβουλίου δημιούργησε τέτοιες αναταραχές, που ανάγκασαν τον βασιλιά να το σκάσει κρυφά απ’ την Αγγλία και να ζητήσει άσυ-

λο στην Γαλλία.

Όλες λοιπόν αυτές οι κατά καιρούς διακηρύξεις περί δικαιωμάτων και ελευθεριών και οι αγροτικές εξεγέρσεις στην Ευρώπη και στην Αμερική κατά τον 17ο και 18ο αιώνα, εξαιτίας της ληστροικής φορολογικής πολιτικής της βασιλικής εξουσίας και των αποικιοκρατών - επηρέασαν τους λαούς

τύραννοι και οι σκλάβοι δεν θα υπάρχουν παρά μόνο στην Ιστορία και στο θέατρο”. Τέτοιες λοιπόν ιδέες που ανταποκρίνονται σε κάποιες λαϊκές επιθυμίες για ένα ελεύθερο κόσμο, είναι σπάνιες και μέχρι σήμερα ανεκπλήρωτες.

Η Διακήρυξη στα 1789 των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου - των οποίων

του Ανθρώπου. Το άρθρο ένα (1) διακηρύσσει “Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και στα δικαιώματα”. Άρθρο δύο (2) “Εκαστος δικαιούται όλων των Ελευθεριών που καθορίζονται στην Διακήρυξη χωρίς διάκριση φυλής, χρώματος, γένους, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων αντιλήψεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, περιουσίας, γέννησης.

Άρθρο τρία (3) αναφέρει “κάθε άτομο, έχει δικαίωμα στη ζωή, στην ελευθερία του λόγου, και στην ασφάλεια

σαν άτομο. Κατά τον 18ο αιώνα η πίστη στην ελευθερία του λόγου, άρχισε να κερδίζει περισσότερο έδαφος, που τόσο καλά το εκφράζει ο Βολταίρος (1694-1779) με την περίφημη φράση του “Διαφωνώ με ότι λες αλλά θα υποστηρίξω μέχρι θανάτου το δικαίωμα να το λες”.

Πάνω στο ίδιο πνεύμα συντάχθηκε και το πρώτο Σύνταγμα της Ελλάδας το 1844. Το άρθρο (4) αναφέρεται στα “Περί Δημοσίων δικαίων των Ελλήνων” και ορίζει “η προσωπική ελευθερία είναι απαραβίαστος, ουδείς καταδυναστεύεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται, ειμή όταν και όπως ορίζει ο νόμος. Το δε άρθρο (9) αναφέρει “Εν Ελλάδι ούτε πωλείται, ούτε αγοράζεται άνθρωπος αργυρώνυτος ή δούλος παντός γένους και πάσης θρησκείας, είναι ελεύθερος άμα πατήσει επί ελληνικού εδάφους”.

Αξίζει να αναφερθεί επίσης όταν στα 1974 έγινε στη Ρώμη “Η Παγκόσμια Συνδιάσκεψη για την διατροφή” και διακηρύχθηκε ότι μέσα σε μια δεκαετία “κανένα παιδί δεν θα πεινασμένο, ότι καμιά οικογένεια δεν θα φοβάται το ψωμί της επόμενης μέρας, ότι το μέλλον και οι ικανότητες κανενός ανθρώπινου πλάσματος δεν θα εμποδιστούν από τον υποσιτισμό”.

Τί έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα - δηλαδή ύστερα από 34 ή 35 χρόνια - απ’ την εποχή που διατυπώθηκε αυτή η διακήρυξη; Το κίνημα των Δικαιωμάτων του ανθρώπου έχει ακόμη πολύ δρόμο μπροστά του και ο αγώνας με το αίτημα “Όλα τα Δικαιώματα για όλους” χρειάζεται ακόμη σκληρούς και μακροχρόνιους αγώνες για να στεφθεί με επιτυχία.

Θα ήθελα να είμαι αισιόδοξη για ένα καλύτερο μέλλον της ανθρωπότητας, αλλά η σημερινή εξέλιξη της παγκοσμιοποίησης που τείνει να χαλιναγωγήσει τους λαούς δια της οικονομικής αφαιμάξης πολύ φοβούμαι ότι όχι μόνο χάνονται οι κεκτημένες ελευθερίες, χάνεται και το ίδιο το ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

**Μαίρη Πετροπούλου
Σύδνεϋ**

Ανθρώπινα δικαιώματα

των Αγγλικών αποικιών στην Αμερική και τους οδήγησαν στα 1776 στην κήρυξη επανάστασης όπου ύστερα από επτά χρόνια πολέμου, να καταλήξει στην “Διακήρυξη της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας” και στην Διακήρυξη Δικαιωμάτων στα 1791.

Οι ίδιες αιτίες οδήγησαν τους Γάλλους στα 1789 να επαναστατήσουν κατά της Βασιλικής εξουσίας και των Φεουδαρχών, να καθαιρέσουν απ’ τον θρόνο ένα παντοδύναμο Βασιλιά να τον αποκεφαλίσουν να γκρεμίσουν σκουριασμένες ιδέες και να διακηρύξουν τις αρχές της ελευθερίας και τις ισότητες ΩΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ.

Η Γαλλική επανάσταση εκδηλώθηκε στις 14 Ιουλίου 1789 με την αυθόρμητη και ακαθοδήγητη κατάληψη απ’ τους επαναστατημένους αστούς του Παρισιού των φυλακών της Βαστίλης που απ’ την χρονιά που κτίστηκε (1382) ήταν σύμβολο της απολυταρχίας και του στεγνού Δεσποτισμού. “Η Γαλλική Συνταγματική Συνέλευση” που έγινε στις 4 Αυγούστου αφού πρώτα κατάργησε τα σκανδαλώδη προνόμια των Ευγενών και του κλήρου, δημοσίευσε το κείμενο της “Διακήρυξης των Δικαιωμάτων και του Πολίτη” που χαρακτηρίστηκε ως κείμενο Παγκόσμιας Βαρύτητας.

Μιλώντας στην Συνταγματική Συνέλευση ο Γάλλος φιλόσοφος Κοντορσέ (1743-1794) είπε: “Όταν έλθει το πλήρωμα του χρόνου ο ήλιος θα λάμψει σε ένα κόσμο ελεύθερων ανθρώπων με μοναδικό αφέντη τη λογική και τότε οι

την αξία και την σημασία κανέναν λογικός άνθρωπος δεν μπορεί να αμφισβητήσει - ήταν μια ιδέα που άλλαξε τον κόσμο και η οποία είχε ριζώσει στην Ευρώπη, - τον αιώνα του Διαφωτισμού και γέννησε στους λαούς όλους του κόσμου μια μεγάλη ελπίδα για παγκόσμια αδελφοσύνη και ισότητα, εγγύηση της ελευθερίας για κάθε λαό, είναι αυτή η ιδέα που γέννησε και την Επανάσταση των Ελλήνων το 1821.

Δυστυχώς για την Ανθρωπότητα αυτή η Διακήρυξη τσαλαπατήθηκε και κουρελιάστηκε γιατί σκόνταψε πάνω στα συμφέροντα των ολίγων και τούτο το βλέπουμε και το ζούμε ακόμη πιο έντονα στις μέρες μας. Ωστόσο το κείμενο αυτό, ενέπνευσε την Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) ώστε στις 10 Δεκεμβρίου 1948 προχώρησε στην ψήφιση της “Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων” και είναι σε χρήση σε πολλές χώρες του κόσμου εκτός από την Τουρκία και άλλες εξίσου “πολιτισμένες” χώρες. Με την Διακήρυξη που δημοσίευσε ο ΟΗΕ κάλεσε όλα τα κράτη μέλη να δημοσιεύσουν το κείμενο και να φροντίσουν να κυκλοφορήσει, να προβληθεί, να διαβαστεί και να εξηγηθεί κυρίως στα σχολεία και στα Πανεπιστήμια, ανεξάρτητα από το πολίτευμα που είχε η κάθε χώρα.

Η Παγκόσμια Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου απ’ τον ΟΗΕ στα 1948 αποτελείται από 30 άρθρα. Θα αναφέρω μόνο τα τρία πρώτα μέσα στα οποία ολοκληρώνεται η ΣΗΜΑΣΙΑ και το νόημα της Ελευθερίας

